

Bola tarbiyasida ota-onaning va tarbiyachining kamfikrligi, bolaga to'g'ri munosabatda bo'lish.

Urganch davlat universiteti talabasi

Avezova Mahliyo Sultonnazar qizi

Annotatsiya: Ushbu maqola farzandlarimizga ta'lim tarbiya berishda oilaning, ota-onani va tarbiyachilarni o'rni hamda ahamiyati haqida va bu borada bir qancha allomalarning qarashlari haqida azaldan fikr yuritilib boriladi. Tarbiyachilar mehnatini yuzaga chiqarishdi, tarbiyalanuvchilarga berilgan bilimlarning yuqori samara berishida oilaviy tarbiyaning muhim jihatlari muhokama qilingan.

Kalit so'zi: Farzand tarbiyasi, ota-ona burchi, ta'lim, tarbiyachi vazifalari, odob axloq, samara, mustaxkam xotira, muomala odobi.

“Vatan ostonadan boshlanadi degan naqlni ko'p eshitamiz”, shu o'rinda bu fikrga qo'shimcha qilib aytmoqchi edimki, “Tarbiya olish -oiladan boshlanadi “Bola 3yoshga to'lib maktabgacha ta'lim dargohiga qadam qo'yishdan oldin oilada ota-ona bag'rida ulg'yadi, atrof muhitni borliqni anglay boshlaydi. SHarq allomalari farzandlarga tarbiya va ta'lim berish, uni ma'rifatu madaniyatga yetaklash muammolarga e'tibor berganlar. Buyuk mutafakkirlar farzand tarbiyasi, go'zal axloqning inson kamolotiga sabab bo'luvchi yuksak fazilat ekanini ta'kidlaganlar. Jumladan Imom Buxoriyning “al-Adab al-mufrat hadislar to'plami, Abu Lays Samarqandiyning “Tanbehul g'ofilin “asarlarda inson farzandlarining yuksak insoniy fazilatlar asnosida kamol topishini tarannum etadi.

Yurtimiz ulamolari o'z asarlarida farzandlarning chiroyli odobidan umid qilgan ota -ona, uni muntazam ravishda husni xulq asosi bo'lgan muomala odobini quyidagilar bilan odobini tartibga keltirib turmog'i zarurdir

Farzandingiz odamlar bilan muomalada shirinso'z, muloyim, kamtar va bosiq bo'lishiga e'tibor qarating.

Yoshi ulug' kishilar, ustozlar ko 'ziga tik boqmay, savollariga javob berish, buyruqlarini sidqidildan bajarish ham bolalar qalbiga joylashtirishga e 'tibor bering.

Mirzo Ulug 'bek oila muhitini yaxshilash, sog 'lom tarbiya berish haqida quyidagi fikrlarni bildirgan. Bolani bilim olishga bo 'lgan qiziqish, havasini oshirishda u tarbiyalanayotgan muhit, yani oila muhim rol egallaydi. Oilada ota -onani o 'qimishli bo 'lishini, tarbiya berishda ota-onani o 'zini o 'rnak va hayotiy misollarni guvohi bo 'lishi juda yaxshi samara beradi.

Berdaq oilaning bola tarbiyasida, muhim o 'rin tutishini alohida takidlaydi, oilada ota -ona va farzand orasida o 'aro hurmat va yaqinlik bo 'lishi bola tarbiyasida yaxshi natijalarga erishish mumkinligini aytadi. Berdaqning ta'kidlashicha inson tug'ilgan kunidanoq tarbiyaga muxtojdir, unga ilk tarbiyachi albatta ota- onadir.

Fitrat jamiyat rivoji va yurt farovonligida, oila haqida fikr yuritiib, o 'zining "Oila asarida shunday deydi. "Har bir millat izzat va hurmati shu xalqning ichki intiomi va totuvligiga bog 'liqdir ".

Afsuski, hozirgi kunda oila davrasida bilim olish kitob o 'qish borasida suhbat yuritish, farzand olayotgan bilim darajasini muhokama qilish kundan kunga kamayotib boryapdi. Bularning o 'rnini zamonaviy texnologiyalar bilan masalan, uyali telefon ishlash, soatlab vaqtini ularga sarflash egalladi.

Albatta ular hayotimizda bir qatorda qulaylik imkoniyatini yaratmoqda, lekin yosh avlodlarning diqqat-e'tiborini jamlashda, zimmasidagi vazifalarini bajarish o 'rniga, o'z vaqtlarini behuda sarflashlariga sabab bo 'livchi va chalg 'ituvchi omil bo 'lib bormoqda. Bola xotirasidagi asosiy voqealar uyda sodir bo 'ganlaridir. Balkiy shuning uchun ham uyda ota -ona bilan dars qilgan yok iota -onasi bilan hamjixatlikda o 'qigan kitobning ahamiyati ular uchun kuchli va ta 'sirliroq. Bugungi kunda biz pedagoglarning bosh maqsadimiz – pedagogik ahamiyatda tarbiyachilarni mashg 'ulotlar hamda oilada ishlash orqali bolalar va ota-onalarning birgalikdagi faoliyatini yo 'lga qo 'yish orqali bolalar va ota- onalarning birgalikdagi faoliyatini yo 'lga qo 'yish orqali bilim berish va tarbiyalashdir.

Oilaviy o‘qish -bu ma‘lumot olish usuli emas, bu eng muhim va eng samarali aloqa usuli, kuchli ta‘sir va hissiyotga boy bo‘lgan tarbiya usuli. Ota-onalar oilaviy o‘qish orqali bolalarda o‘qish orqali bolalarda o‘qishga bo‘lgan, bilim olishga bo‘lgan qiziqishni uyg‘otishga yordam beradi.

Oilaviy o‘qish- bu ma‘lumot olish usuli emas, bu eng muhim va eng samarali aloqa usuli, kuchli ta‘sir va hissiyotg motivatsiyaga boy bo‘lgan tarbiya usulidir.

Ota- onalar oilaviy o‘qish orqali bolalarga o‘qishga bo‘lgan, bilim olishga bo‘lgan qiziqishni uyg‘otishga yordam beradi.

Oilada bolalarning muntazam o‘qishini targ‘ib qilish va rivojlanish bo‘yicha ota- onalar bilan hamkorlikda kuchaytirish, har bir ota – onani bolalarning o‘qishi va rivojlanish muommolarini hal qilishga jalb qilish muhim ahamiyat kasb qiladi. Oilaning, ota -onaning ko‘zgusi bu farzandir.

Bugungi kunda biz tarbiyachilar orqali har qanday ota -ona bo‘lish etikasini, oilda ota -ona va farzand burchlari nimadan iborat ekanini anglata olishimiz kerak. O‘qtuvchilarda ijodkorlik, mustaqil fikrlash, maqsad qo‘ya olish va reja bilan ish ko‘rish ko‘nikmalarini rivojlantirish tarbiyachi bilan bir qatorda ota -onalarga bog‘liq ekanligini yana bir karra tushintirishimiz lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Haydarova H.B Yosh avlod tarbiyasida oila manaviyatini o‘rni. <https://buxdu.uz/index.php/ru/>
2. Fitrat “Oila”
3. Boboevaning D.R Maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasining asosiy mezonlari //Pedagogik ta‘lim j. -T;2001 2- son 65-66-b
4. Oila pedagogikasi /O. Hasanboyevning umumiy taxriri ostida. -T;Aloqachi, 2007.-384b